

Conform Programei Școlare
pentru disciplina Comunicare în Limba Română clasa a II-a,
aprobată de Ministerului Educației Naționale

Clasa a II-a

Include și
10 MODELE DE FIȘE DE LECTURĂ

Lecturile școlarului

Clasa a II-a

Antologie de texte literare
din
literatura română
și
literatura universală

Coordonatorul seriei:
Prof. LUMINIȚA DRĂGHICI

Prezentările autorilor și alegerea textelor:
Laura Ivona Dumitru

Ediția 2020

Andreas
PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**Lecturile școlarului : clasa a II-a : antologie de texte literare din
literatură română și literatură universală / prezentările autorilor și**

alegerea textelor: Ivona Dumitru. - București: Andreas Print, 2020

ISBN 978-606-765-120-1

I. Dumitru, Laura Ivona (antolog.)

82

Traduceri: I. Feldrihan, Otilia Felea.

Desene interior: Constantin Armeanu; Alfred Walter Bayes; Costin
Călimoceanu; Vasile Olac

DIFUZOR EXCLUSIV:

IVO PRINT

Petru Maior 32, sector 1, cod 011264, București,

Tel./Fax: 021.22.20.767;

E-mail: ivo_print@yahoo.com

Site: www.editura-andreas.ro

© Editura **ANDREAS PRINT**, București, 2020

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o parte din aceasta lucrare nu poate fi
reprodusă, stocată și retransmisă sub formă: tipărită, electronică, mecanică, fotocopiată,
audio sau sub orice altă variantă fără permisiunea scrisă a **Editurii Andreas Print**.

Tel./Fax: 021.22.20.767

Copertă: Editura Andreas

Desene copertă: 123 RF

Tehnoredactare și DTP copertă: Gheorghe DUMITRU

Corectură: Laura Ivona DUMITRU

Bun de tipar: 10.03.2020;

Coli de tipar: 21

Format (Z₆): 16/54x84 cm.

Tipar: ARTPRINT

Email: office@artprint.ro

Cuprins

Deșteaptă-te române

(Andrei Mureșanu) / 7

Limba noastră (A. Meteevici) / 10

LITERATURĂ ROMÂNĂ / 13

LITERATURĂ ROMÂNĂ CULTĂ / 13

Vasile ALECSANDRI / 13

– Miezul iernii / 14

– Concertul în luncă / 14

– Dimineața / 17

– Peneș Curcanul / 18

Grigore ALEXANDRESCU / 26

– Vulpoiul predicator / 27

Dimitrie BOLINTINEANU / 30

– Preda Buzescu / 31

– Muma lui Ștefan cel

Mare / 32

I.L. CARAGIALE / 34

– D-I Goe... / 36

– Vizită... / 42

George Coșbuc / 49

– Vestitorii primăverii / 51

– Concertul primăverii / 52

– Mureșul și Oltul / 54

– Albina și paianjenul / 56

Ion CREANGĂ / 58

– Povestea unui om leneș / 60

– Fata babei și fata

moșneagului / 63

– Poveste (Prostia

omenească) / 72

– Amintiri din copilărie (I) / 77

Al. DONICI / 99

– Racul, broasca și știuca / 100

– Greierul și furnica / 101

Mihai EMINESCU / 102

– Ce te legeni... / 104

– La mijloc de codru / 105

– Freamăt de codru / 107

– Sara pe deal / 107

Emil GÂRLEANU / 109

– Gândăcelul / 110

– Căprioara / 113

– Cuceșul / 115

– Puișorii / 118

Octavian GOGA / 122

– Dimineața / 123

– Stejarul / 124

Șt. O. IOSIF / 126

– April / 127

– Lumea lor / 128

Petre ISPIRESCU / 130

– Zâna zânelor / 131

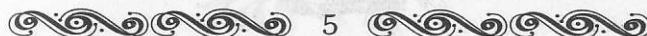
– Greuceanu / 140

– Țapul și șarpele / 154

– Copilul cel isteț / 155

Ioan SLAVICI / 162

– Doi feți cu stea în
frunte / 163

George TOPÎRCEANU / 176

– Rapsodii de primăvară / 178

– Aeroplanul / 181

– Leul deghizat / 181

– Cântec / 182

LITERATURĂ ROMÂNĂ

POPULARĂ / 184

– Ghicitori / 184

– Proverbe / 189

– Legende / 191

– Legenda rândunicii / 191

– Legenda viorelei / 192

– Basme / 196

– Banul muncit / 196

– Lenea / 198

– Versuri / 202

LITERATURĂ

UNIVERSALĂ / 205

LITERATURĂ UNIVERSALĂ CULTĂ / 205

H.Ch. Andersen / 205

– Mica sirenă / 207

– Hainele cele noi ale

împăratului / 236

L.F. Baum / 243

– Vrăjitorul din Oz / 244

1. Ciclonul / 244

2. Consiliul cu locuitorii
din Munchkin / 248

Lewis Carroll / 257

– Alice în Țara Minunilor / 259

Jean de la Fontaine / 272

– Junca, oaia, capra, în
tovărășia leului / 273

– Vulpea, maimuțoiul și
dobitoacele / 274

Frații Grimm / 276

– Croitorașul cel viteaz / 277

– Tom Degețelul / 287

– Casa din pădure / 295

LITERATURĂ UNIVERSALĂ

POPULARĂ / 303

Povești populare

georgiene / 303

– Lacul cel tainic / 303

– Cerbul și fata orfană / 307

Legendă canadiană / 311

– Fantoma avarului / 311

MODELE DE FIȘE

DE LECTURĂ / 319

– *Concertul primăverii,*

G. Coșbuc / 319

– *Greierul și furnica,*

Al. Donici / 321

– *Vizită, I.L. Caragiale / 323*

– *Legenda rândunicii / 324*

– *Vulpea, maimuțoiul și dobitoacele,*

Jean De La Fontaine / 326

– *Gândăcelul, E. Gârleanu / 328*

– *Mica sirenă, H.Ch. Andersen / 329*

– *Banul muncit / 332*

– *Tom Degețelul, Frații Grimm / 333*

– *Doi feți cu stea în frunte,*

Ioan Slavici / 335

DEȘTEAPTĂ-TE ROMÂNE!

DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE, DIN SOMNUL CEL DE MOARTE,
ÎN CARE TE-ADÂNCIRĂ BARBARI DE TIRANI!
ACUM ORI NICIODATĂ, CROIEȘTE-ȚI ALTĂ SOARTE,
LA CARE SĂ SE-NCHINE ȘI CRUZII ȚĂI DUȘMANII!

ACUM ORI NICIODATĂ SĂ DĂM DOVEZI LA LUME
CĂ-N ASTE MÂNI MAI CURGE UN SÂNGE DE ROMAN,
ȘI CĂ-N A NOASTRE PIEPTURI PĂSTRĂM CU FALĂ-UN NUME
TRIUMFĂTOR ÎN LUPTE, UN NUME DE TRAIAN!

PRIVIȚI, MĂREȚE UMBRE, MIHAI, ȘTEFAN, CORVINE,
ROMÂNA NAȚIUNE, AI VOȘTRI STRĂNEPOȚI,
CU BRAȚELE ARMATE, CU FOCUL VOSTRU-N VINE,
„VIAȚĂ-N LIBERTATE ORI MOARTE!“ STRIGĂ TOȚI.

PREOȚI, CU CRUCEA-N FRUNTE CĂCI OASTEA E CREȘTINĂ,
DEVIZA-I LIBERTATE ȘI SCOPUL EI PREASFÂNT.
MURIM MAI BINE-N LUPȚĂ, CU GLORIE DEPLINĂ,
DECÂT SĂ FIM SCLAVI IARĂȘI ÎN VECHIUL NOST' PĂMÂNTI!

Nu veți plânge atunci amarnic
Că vi-i limba prea săracă.
Și-ți vedea cât e de darnic
Graiul țării voastre dragă.

Răsări-va o comoară
În adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară,
Pe moșie revărsată.

LITERATURĂ ROMÂNĂ

LITERATURĂ ROMÂNĂ CULTĂ

Vasile Alecsandri

Poet, prozator și dramaturg, **VASILE ALECSANDRI** s-a născut în Moldova, la Mircești, pe **14 iunie 1818 (1821?)**. Primii pași spre învățătură îi face acasă, cu dascălul Gheorghe Vida. Studiază apoi la Paris. Este atras mai mult de literatură, deși făcuse cursuri de medicină și de drept. Creațiile populare, care l-au fascinat, vor fi un real izvor de inspirație. Adună scrieri populare, pe care le și publică în volum: *Poezii populare ale românilor*. Măiestria poetului este dezvăluită însă în volumul *Pasteluri*. Își câștigă astfel renumele de *Bardul din Mircești*, iar Mihai Eminescu îl numește „*acel rege-al poeziei*“. În afară de poezii, Alecsandri a mai scris și proză (*Vasile Porojan* și altele), dar și piese de teatru, dintre care cele mai cunoscute sunt acelea care au ca personaj principal pe *Coana Chirița*.

Pe lângă activitatea culturală, Vasile Alecsandri s-a implicat în evenimentele istorice ale vremii în care a trăit: Revoluția de la 1848, Unirea Moldovei cu Țara Românească (1859). A scris *Hora Unirii*. A fost director al teatrului din Iași și ambasador al României la Paris. Pentru poezia *Cânticul gintei latine*, este premiat la concursul Societăților limbilor romanice de la Montpellier, în 1878.

A încetat din viață în **1890, pe 22 august**, fiind înhumat chiar în parcul casei de la Mircești.

În păduri trăsesc stejarii! E un ger amar, cumplit!
Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,
Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare
Pare-un lan de diamanturi ce scârfăie sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios
Ca înaltele coloane unui templu maiestos,
Și pe ele se așează bolta cerului senină
Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O, tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii
În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii,
Munții sunt a lui altare, codrii organe sonoare
Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;
Nici un zbor în atmosferă, pe zăpadă nici un pas;
Dar ce văd?... în raza lunii o fantasmă se arată...
E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

Concertul în luncă

În poiana tăinuită unde zbor luciri de lună,
Floarea oaspeților luncii cu grăbire se adună,
Ca s-asculte-o cântăreață revenită-n primăvară,
Din străinătatea neagră, unde-i viața mult amară.

Roi de flăcări ușurele, lucioli scânteietoare
Trec în aer, stau lipite, de *luminărele-n* floare
Răspândind prin crengi, prin tufe o văpaie albăstrie
Ce mărește-n mezul nopții dalba luncii feerie.

Iată, vin pe rând, păreche, și pătrund cole-n poiană
Bujorelul vioi, rumen, cu năltuța *odoleană*,
Frățiori și *romanite* care se ațin la drumuri,
Clopoței și *măzărele*, îmbătate de parfumuri.

Iată frageda *sulcină*, *stelișoare*, blânde *nalbe*,
Urmărind pe *busuiocul* iubitor de sânuri albe,
Dediței și *garofițe*, pârguite-n foc de soare,
Toporași ce se închină gingașelor *lăcrimioare*.

Vine *cimbrul* de la câmpuri cu *fetica* de la vie,
Nufărul din baltă vine întristat, fără soție,
Și cât el apare galbin, oacheșele *viorele*
Se retrag de el departe, râzând vesel între ele.

În poiană mai vin încă elegante floricele,
Unele-s *condurii doamnei* și-n *rochiți de rândunele*,
Altele purtând în frunte, înșirate pe o rază,
Picături de rouă dulce care-n umbră scânteiază.

Ele merg, s-adună-n grupe, se feresc de buruiene
Și privesc sosind prin aer zburători cu mândre pene,
Dumbrăvenci, ganguri de aur ce au cuiburi de matasă,
Ciocârlii, oaspeți de soare, rândunele, oaspeți de casă.

Mierle vii șuierătoare, cucul plin de îngâmfare,
Gaița ce imitează orice sunete bizare,
Stigleți, presuri, macalendri ce prin tufe se alungă
Și duioase turturele cu dor lung, cu jale lungă.

Iată, vin și gândăceii în *hlamide* smălțuite;
Iată, grieri, iată fluturi cu-aripioare pudruite,
Și culbeci care fac coarne purtându-și casa-n spinare...
La ivirea lor poiana clocotește-n hohot mare.

Iată-n urmă și albine aducând în gură miere...
Zburătorii gustă-n grabă dulcele rod cu plăcere,
Apoi sorb limpedea rouă din a florilor potire,
Șoptind florilor în taină blânde șoaapte de iubire.

Dar, tăcere!... Sus pe-un frasin un lin freamăt se aude!...
Toți rămân în așteptare. Cântăreata-ncet prelude.
Vântul tace, frunza deasă stă în aer neclintită...
Sub o pânză de lumină lunca pare adormită.

În a nopții liniștire o divină melodie
Ca suflarea unui geniu pinte frunzi alin adie,
Și tot crește mai sonoră, mai plăcută, mai frumoasă,
Pân'ce umple-ntreaga luncă de-o vibra-re-armonioasă.

Gânditoare și tăcută luna-n cale-i se oprește,
Sufletul cu voluptate în estaz adânc plutește,
Și se pare că s-aude prin a raiului cântare
Pe-ale îngerilor harpe lunecând mărgăritare.

E privighetoarea dulce care spune cu uimire
Tainele inimii sale, visul ei de fericire...
Lumea-ntreagă stă pătrunsă de-al ei cântic fără nume...
Macul singur, roș la față, doarme, dus pe ceea lume!

Convorbiri literare, 1 februarie 1869

Dimineața

Ziori de ziuă se revarsă peste vesela natură,
Prevestind un soare dulce cu lumină și căldură.
În curând și el apare pe-orizontul aurit,
Sorbind roua dinuneții de pe câmpul înverzit.

El se-nalță de trei sulți pe cereasca mândră scară
Și cu raze vii sărută june flori de primăvară,
Dediței și vioarele, brebenei și toporași
Ce răzbat prin frunzi uscate și s-arată drăgălași.

Muncitori pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă,
Păsărelele-și dreg glasul prin huceagul de sub luncă.
În grădini, în câmpi, pe dealuri, prin poiene și prin vii
Ard movili bûruienoase, scoțând fumuri cenușii.

Caii zburdă prin *ceairuri*; turma zbeară la pășune;
Mieii sprinteni pe colnice fug grămadă-n răpigiune,
Și o blândă copiliță, torcând lâna din fuior,
Paște bobocei de aur lâng-un limpede izvor.

Convorbiri literare, 15 mai 1869

Plecat-am nouă din Vaslui,
 Și cu sergentul, zece,
 Și nu-i era, zău, nimăru
 În pept inima rece,
 Voioși ca șoimul cel ușor
 Ce zboară de pe munte,
 Aveam chiar pene la picior,
 Ș-aveam și pene-n frunte.

Toți dorobanți, toți căciulari,
 Români de viță veche,
 Purtând opinci, suman, ȋtari,
 Și cușma pe-o ureche,
 Ne dase nume de Curcani
 Un hătru bun de glume,
 Noi am schimbat lângă Balcani
 Porecla în renume!

Din câmp, de-acasă, de la plug
 Plecat-am astă-vară
 Ca să scăpăm de turci, de jug,
 Sărmana, scumpa țară.
 Așa ne spuse-n-graiul său
 Sergentul Mătrăgună,
 Și noi ne-am dus cu Dumnezeu,
 Ne-am dus cu voie bună.

Oricine-n cale ne-ntâlnea
 Cântând în gura mare,
 Stătea pe loc, s-adimenea
 Cuprins de admirar ;
 Apoi în treacăt ne-ntreba
 De mergem la vro nuntă?
 Noi răspundeam în hohot: „Ba,
 Zburăm la luptă cruntă!“

„Cu zile mergeți, dragii mei,
 Și să veniți cu zile!“
 Ziceau atunci bătrâni, femei,
 Și preoți, și copile;
 Dar cel sergent fără' de musteți
 Răcnea: „Să n-aveți teamă,
 Românul are șapte vieți
 În peptu-i de aramă!“

Ah! cui ar fi trecut prin gând
 Ș-ar-fi crezut vrodată
 Că mulți lipsi-vor în curând
 Din mândra noastră ceată!
 Priviți! Din nouă câți eram,
 Și cu sergentul, zece
 Rămas-am singur eu... și am
 În piept inima rece!

Crud e când intră prin stejari
 Năprasnica secure,
 De-abate toți copacii mari
 Din falnica pădure!

Dar vai de-a lumei neagră stea
Când moartea nemiloasă
Ca-n codru viu pătrunde-n ea
Și când securea-i coasă!

Copii! aduceți un ulcior
De apă de sub stâncă,
Să sting pojarul meu de dor
Și jalea mea adâncă.
Ah! ochii-mi sunt plini de scânteii
Și mult cumplit mă doare
Când mă gândesc la frații mei,
Cu toți periți în floare.

Cobuz ciobanu-n Calafat
Cânta voios din fluier,
Iar noi jucam hora din sat,
Râzând de-a boambei șuier.
Deodat-o schijă de obuz
Trăsnind... mânca-o-ar focul!
Retează capul lui Cobuz
Ș-astfel ne curmă jocul.

Trei zile-n urmă am răzbit
Prin Dunărea umflată,
Și nu departe-am tăbărât
De Plevna blestemată.
În fața noastră se-nalța
A Griviței redută,
Balaur crunt ce-amenința
Cu gheara-i nevăzută.

Dar și noi încă o pândeam
Cum se pândește-o fiară
Și tot chiteam și ne gândeam
Cum să ne cadă-n gheară?
Din ziori în ziori și turci și noi
Zvârleam în aer plumbii
Cum zvârli grăunți de popușoi
Ca să hrănești porumbii.

Și tunuri sute bubuiau...
Se clătina pământul!
Și mii de bombe vâjâiau
Trecând în zbor ca vântul,
Ședea ascuns turcu-n ocol
Ca ursu-n vizunie.
Pe când trăgeam noi tot în gol,
El tot în carne vie...

Ținteș era dibaci tunar,
Căci toate-a lui ghiulele
Loveau turcescul furnicar,
Ducând moartea cu ele,
Dar într-o zi veni din fort
Un glonte, numai unul,
Și bietul Ținteș căzu mort,
Îmbrățișându-și tunul.

Pe-o noapte oarbă, Bran și Vlad
Erau în sentinele.
Ferbea văzduhul ca un iad
De boambe, de șrapnele.

În ziori găsit-am pe-amândoi
 Taiati de iatagane,
 Alături c-un moviloi
 De leșuri musulmane.

Sărmanii ! bine s-au luptat
 Cu litfa cea păgână
 Și chiar murind ei n-au lăsat
 Să cad-arma din mână.
 Dar ce folos! ceata scădea!
 Ș-acuma rămăsese
 Cinci numai, cinci flăcăi din ea,
 Și cu sergentul, șese!...

Veni și ziua de asalt,
 Cea zi de sânge udă!
 Părea tot omul mai înalt
 Față cu moartea crudă.
 Sergentul nostru, pui de zmeu,
 Ne zis-aste cuvinte:
 „Cât n-om fi morți, voi cinci și eu,
 Copii, tot înainte!“

Făcând trei cruci, noi am răspuns:
 „Amin! și Doamne-ajută!“
 Apoi la fugă am împuns
 Spre-a turcilor redută.
 Alelei! Doamne, cum zburau
 Voinicii toți cu mine!
 Și cum la șanțuri alergau
 Cu scări și cu fașine!
 Iată-ne-ajunși... încă un pas,
 „Ura!-nainte, ura!“...

Dar mulți rămân fără de glas,
 Le-nchide moartea gura!
 Reduta-n noi răpede-un foc
 Cât nu-l încape gândul.
 Un șir întreg s-abate-n loc,
 Dar altul îi ia rândul.

Burcel în șanț moare zdrobind
 O tidvă păgânească.
 Șoimu-n redan cade răcnind:
 „Moldova să trăiască!“
 Doi frați Călini, ciunțiți de vii,
 Se zvârcolesc în sânge;
 Nici unul însă, dragi copii,
 Nici unul nu se plânge.

Atunci viteazul căpitan,
 Cu-o largă brazdă-n frunte,
 Strigă voios: „Cine-i Curcan,
 Să fie șoim de munte!“
 Cu steagu-n mâni, el sprintenel
 Viu suie-o scară-naltă.
 Eu cu sergentul după el
 Sărim delaolaltă.

Prin foc, prin spăgi, prin glonți, prin fum,
 Prin mii de baionete,
 Urcăm, luptăm... iată-ne-acum
 Sus, sus, la parapete.
 „Allah! Allah!“ turcii răcnesc,
 Sărind pe noi o sută.
 Noi punem steagul românesc
 Pe crâncena redută.